

Številka: 00104-455/2019/5

Datum: 23. 1. 2020

Odgovor na poslansko vprašanje Janija Möderndorferja v zvezi z upoštevanjem znanstvenikov in umetnikov pri pripravi politik in predpisov

Poslanec Državnega zbora Republike Slovenije Jani Möderndorfer je na Vlado Republike Slovenije naslovil naslednje vprašanje v zvezi z upoštevanjem znanstvenikov in umetnikov pri pripravi politik in predpisov:

»Slovenska akademija znanosti in umetnosti (SAZU) je najvišja nacionalna znanstvena in umetnostna ustanova, tak status ji poseben zakon podeljuje že od leta 1994. SAZU združuje znanstvenike in umetnike, ki so bili izvoljeni med njene člane zaradi posebnih dosežkov v znanosti in umetnosti. SAZU v skladu s svojim temeljnim poslanstvom prispeva k razvoju znanstvene misli in umetniške ustvarjalnosti s tem, da (med drugim) sodeluje pri oblikovanju politike raziskovalne dejavnosti in umetniškega ustvarjanja ter sodeluje pri obravnavi splošnih družbenih in gospodarskih vprašanj.

Kot najpomembnejša znanstvena in umetnostna ustanova, bi morala s svojim delom in aktivnostmi pomembno prispevati k oblikovanju politik in stališč, ki se oblikujejo in izvajajo na ravni države. Pri izvrševanju svojih nalog SAZU namreč sodeluje z raziskovalnimi, visokošolskimi in umetnostnimi zavodi, gospodarskimi organizacijami, državnimi organi ter s posameznimi znanstvenimi delavci in umetniki. SAZU, v skladu z veljavnim Zakonom o slovenski akademiji znanosti in umetnosti, še posebej sodeluje s pristojnimi organi in organizacijami pri oblikovanju politike in programov znanstvenoraziskovalnih, kulturnih in izobraževalnih dejavnosti v Republiki Sloveniji.

Vezano na to pomembno funkcijo in poslanstvo SAZU, Vlado sprašujem naslednje:

- Koliko (v kakšnem obsegu in o katerih konkretnih vsebinah) Vlada Republike Slovenije (ministrstva, organi v sestavi) sodeluje s SAZU pri oblikovanju vladnih politik/stališč/programov?
- Koliko pogodb, namer o sodelovanju, svetovalnih in drugih aktivnosti je Vlada Republike Slovenije v zadnjih petih letih sklenila s SAZU?

Poslovník Državnega zbora sicer določa 30 dnevni rok za odgovor na pisno poslansko vprašanje (po prejemu vprašanja), a si lahko Vlada za pripravo odgovora na zastavljeno vprašanje vzame tudi več časa.«

Vlada Republike Slovenije podaja naslednji odgovor:

Vlada Republike Slovenije (v nadaljevanju: vlada) uvodoma pojasnjuje, da je Slovenska akademija znanosti in umetnosti (v nadaljevanju: SAZU) nevladni neposredni proračunski uporabnik in tudi samostojni predlagatelj finančnega načrta, ima torej enak status kot Državni zbor Republike Slovenije. Kot izhaja iz Zakona o Slovenski akademiji znanosti in umetnosti (Uradni list RS, št. 48/94) SAZU sodeluje predvsem z drugimi akademijami znanosti in umetnosti ter drugimi znanstvenimi in umetnostnimi organizacijami v tujini in se dogovarja o skupnih nalogah in njihovem izvajanju.

Nadalje pojasnjujemo, da vlada z neposrednimi proračunskimi uporabniki ne sklepa pogodb. Aktivnosti, ki jih izvaja SAZU se odražajo predvsem v postopkih priprave proračuna ali rebalansa proračuna. Zakon o javnih financah določa, da mora predlog finančnega načrta neposrednega uporabnika vsebovati:

1. predstavitev ciljev, strategij in programov na posameznem področju;
2. zakonske in druge podlage, na katerih temeljijo predvidene strategije in programi;
3. usklajenost ciljev, strategij in programov z dokumenti dolgoročnega razvojnega načrtovanja in proračunskim memorandumom;
4. izhodišča in kazalce, na katerih temeljijo izračuni in ocene potrebnih sredstev;
5. druga pojasnila, ki omogočajo razumevanje predlaganih strategij in programov, in
6. poročilo o doseženih ciljih in rezultatih strategij in programov s področja neposrednega uporabnika za obdobje prvega polletja tekočega leta.

V primeru, če sodelovanje vlade s SAZU ne bi bilo usklajeno, bi se tovrstna ravnanja nedvomno odrazila pri pripravi proračuna. V primerih neusklajenosti se v predlog proračuna vključi predlog finančnega načrta neposrednega uporabnika, ki ga predlaga vlada, v njegovo obrazložitev pa predlog finančnega načrta, ki ga predlaga neposredni uporabnik. Drugače povedano to pomeni, da Državni zbor Republike Slovenije, v primeru, če vlada z neposrednim uporabnikom proračuna ni usklajena, neskladnost ugotovi, če obrazložitve proračuna države zajemajo tudi finančni načrt neposrednega uporabnika.

Tekom izvrševanja proračuna se predlogi SAZU upoštevajo tako, da lahko SAZU, kot neposredni proračunski uporabnik, zahteva prerazporeditev pravic porabe v okviru svojega finančnega načrta, navedena zahteva pa vključuje tudi pojasnila glede prioritet in ciljev navedenega proračunskega uporabnika.

Skladno z Zakonom o raziskovalni in razvojni dejavnosti (Uradni list RS, št. 22/06 – UPB, 61/06 – ZDru-1, 112/07, 9/11, 57/12 – ZPOP-1A, 21/18 – ZNOrg in 9/19), SAZU poda tudi predlog za članstvo v Svetu za znanost in tehnologijo (SZT). V aktualnem SZT je eden od članov predsednik SAZU.

Pristojno ministrstvo skladno z Resolucijo o raziskovalni in inovacijski strategiji Slovenije 2011-2020 sodeluje s SAZU pri pomembnih vprašanjih za usmerjanje in razvoj slovenske znanosti. Eden od ciljev v Resoluciji je tudi doseganje visokih etičnih standardov v javni raziskovalno-razvojni dejavnosti v Sloveniji, pri katerem je predvideno sodelovanje z SAZU. V ta namen sta pristojno ministrstvo in SAZU leta 2016 ustanovila Svet za pripravo vsebinskih izhodišč za ustanovitev nacionalne komisije za integriteto v znanosti. Svet je 2017 zaključil z delom in podal priporočila za ustanovitev nacionalne komisije za integriteto v znanosti. Priporočila so se v največji možni meri upoštevala in predlagano vsebino že vključila v osnutek Zakona o znanstvenoraziskovalni in inovacijski dejavnosti.